

Hässleholms kommun

kontaktcenter@hassleholm.se

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter riktad tillsyn i Jacobsskolan i Hässleholms
kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hässleholms kommun att senast den **6 oktober 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolinspektionen konstaterar att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever på introduktionsprogram får en utbildning som är planerad så att eleven förbereds för arbete eller studier. (17 kap. 3-7 §§ skollagen; 1 kap. 7 § och 6 kap. 7-8 §§ gymnasieförordningen)

Åtgärder

- Se till att elevers individuella studieplaner innehåller de uppgifter som författningarna kräver. I detta ingår att utbildningens längd och elevers mål med utbildningen dokumenteras och framgår av planen. I detta ingår även att utforma individuella studieplaner så att längden på programmet styrs av den enskilda elevens behov och förutsättningar för att kunna nå syftet med utbildningen.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Hässleholms kommun en anmärkning.

Hässleholms kommun ska senast den **6 oktober 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som gets i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds skyndsamt. Skolinspektionens utredning visar att elevers behov av stöd inte alltid utreds skyndsamt, då det på skolan finns cirka tio elever som är anmälda för behov av utredning för särskilt stöd, men att utredningar ännu inte har påbörjats.

Skolinspektionen bedömer vidare att författningarnas krav inte uppfylls när det gäller de individuella studieplanerna för elever som går ett introduktionsprogram.

Skolinspektionens utredning visar att de individuella studieplanerna är skrivna för ett år och att det inte framgår mål för elevernas studier i elevernas individuella studieplaner.

Föreläggande

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att författningarnas krav inte uppfylls när det gäller individuella studieplaner för elever på introduktionsprogram. Skolinspektionens utredning visar att elevernas individuella studieplaner endast skrivs för ett år. Av intervjuer, inskickat material och av huvudmannens utbildningsplan för introduktionsprogrammen framgår att studieplanerna revideras under vårterminens första halva, men eftersom de individuella studieplanerna generellt endast sträcker sig för ett år utgår de inte från elevernas behov och förutsättningar när det gäller utbildningens längd. Att huvudmannen i utbildningsplanen för introduktionsprogram uppger att de individuella studieplanerna revideras kontinuerligt under läsåret föranleder ingen annan bedömning.

Skolinspektionen vill med anledning av detta särskilt påtala att det är huvudmannens utbildningsplan och den individuella studieplanen som avgör elevens rätt att fullfölja utbildningen. Att generellt, för samtliga elever, upprätta individuella studieplaner som endast sträcker sig på ett år utan att, när det gäller utbildningens längd, ta hänsyn till elevernas individuella behov och mål med utbildningen, innebär att elever som läser individuellt alternativ och språkinträdning löper en risk att inte få fortsätta sin påbörjade utbildning när de har uppnått en ålder av 20 år. Elever som läser språkinträdning löper dessutom, av samma anledning, en risk att inte få fortsätta sin påbörjade utbildning i de fall då de inte längre är att betrakta som nyanlända.

Skolinspektionen bedömer vidare att författningarnas krav inte uppfylls när det gäller att de individuella studieplanerna för elever som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska innehålla uppgifter om utbildningens mål. Skolinspektionens utredning visar att det inte framgår mål för elevernas studier i elevernas individuella studieplaner, vilket bekräftas av lärare, studie – och yrkesvägledare och rektorn i intervjuer.

Rättslig reglering

Enligt 17 kap. 3 § skollagen är syftet med språkintröduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Av 17 kap. 4 § skollagen framgår att språkintröduktion ska utformas för en enskild elev. Enligt 17 kap. 7 § skollagen ska utbildningen på ett intröduktionsprogram följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. Enligt 17 kap 15 § första stycket skollagen har en elev som har påbörjat ett intröduktionsprogram rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den utbildningsplan som gällde när utbildningen inleddes och den individuella studieplanen, eller på ett annat intröduktionsprogram enligt huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan. Av 17 kap 15 § tredje stycket skollagen framgår att om en elev har medgett att den individuella studieplanen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Enligt 1 kap. 7 § gymnasieförordningen ska för en elev som går ett intröduktionsprogram, den individuella studieplanen bland annat innehålla uppgifter om utbildningens mål och längd, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen, och när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot.

Av förarbetena till skollagen framgår bl.a. följande: Gymnasieskolans intröduktionsprogram saknar nationellt fastställda examensmål och programmens struktur och innehåll dvs. vilka grundskoleämnen och gymnasiekurser som ingår i elevernas utbildning är inte reglerat i detalj. Gemensamt för intröduktionsprogrammen är att utbildningen ska utformas utifrån elevens behov och förutsättningar, men då krävs att dessa behov och förutsättningar bättre tydliggörs i den individuella studieplanen som ska upprättas för varje elev. Det förutsätter i sin tur att skolan har information om varje elevs behov och förutsättningar och kunskap om tidigare skolerfarenheter. Målet med intröduktionsprogrammen är att så fort som möjligt uppnå behörighet till ett nationellt program eller att förbereda för arbetsmarknaden. Utbildningens längd ska anpassas till varje elevs behov så att eleven får förutsättningar att nå målet för sin utbildning. För den enskilda eleven innebär det att utbildningen kan vara två år, tre år eller kortare eller längre än så. Den individuella studieplanen ska utformas utifrån huvudmannens utbildningsplan och med utgångspunkt i elevens behov, förutsättningar och intressen. Den individuella studieplanen är således en mer preciserad beskrivning av syfte, längd och innehåll när det gäller den enskilde elevens utbildning. Eftersom intröduktionsprogrammen saknar nationella examensmål behöver det vara tydligt för en elev som går på ett intröduktionsprogram vad utbildningen ska syfta till och hur utbildningen planerats för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns starka skäl till att elevens rätt att fullfölja utbildningen även kopplas till den individuella studieplanen (prop. 2017/18:183 s. 84 och 96-98).

Skolinspektionens utredning

I inkommen dokumentation har Skolinspektionen tagit del av en tredjedel av skolans individuella studieplaner för elever på introduktionsprogram. Av dessa framgår att de individuella studieplanerna för eleverna på introduktionsprogram skrivs på ett år. Studieplanerna innehåller information om vilka ämnen och kurser varje elev ska läsa men det framgår inte någon information om utbildningens syfte eller mål.

Lärare, specialpedagoger, SYV och rektor bekräftar i intervjuer att syfte och mål med elevernas utbildning inte framgår av de individuella studieplanerna. Lärare uppger att det får konsekvenser i form av att de inte kan planera och anpassa undervisningen eftersom de inte vet mål med elevernas utbildning. Intervjuade specialpedagoger säger att elever kan tappa sammanhang av att inte veta målet med sin utbildning.

Studie- och yrkesvägledare uppger att huvudmannen beslutat att studieplanerna ska vara planerade på ett år. De uppger att de tidigare haft studieplaner som sträckte sig över hela elevens utbildning, men att de ändrat detta då eleverna ofta ändrade sig under vägen.

Rektorn säger i intervju att hen inte vet varför mål och längd för elevernas utbildning inte framgår av studieplanerna. Rektorn uppger att mål diskuteras i samtal med elev och vårdnadshavare men att målen inte formuleras i studieplanerna. Rektorn uppger att det tidigare funnits rutin att formulera mål i studieplaner men att lärarna inte utnyttjade det och att det då rationaliserades bort. Rektorn uppger vidare att de beslutat om ettåriga studieplaner av erfarenhet av att ettåriga studieplaner är överskådliga för eleverna och att de säkerställer att eleverna får det som ska ingå i deras utbildning genom att studieplanerna revideras inför varje läsår. Rektorn uppger dock att det inte fungerar när eleverna närmar sig 20 år. Rektorn uppger vidare att huvudmannen är insatt i skolans upplägg med ettåriga individuella studieplaner.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Hässleholms kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Hässleholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Anmärkning**Extra anpassningar och särskilt stöd***Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds skyndsamt. Skolinspektionens utredning visar att elevers behov av stöd inte alltid utreds skyndsamt, då det på skolan finns cirka tio elever som är anmälda för behov av utredning för särskilt stöd, men att utredningar ännu inte har påbörjats. Rektorn, biträdande rektorer samt specialpedagoger uppger i intervju att det finns cirka tio elever på skolan som är i behov av utredning för särskilt stöd, där utredningarna inte har genomförts.

Att huvudmannen i komplettering uppger att målsättningen är att alla elever ska vara utredda innan sommarlovet föranleder ingen annan bedömning.

Rättslig reglering

Av skollagen (3 kap. 7 § skollagen; Lgy 11, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar) framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Skolinspektionens utredning

Vid intervjuer med elevhälsa framkommer att det finns cirka tio elever som läser introduktionsprogram som är i behov av utredning för särskilt stöd men att pedagogiska utredningar inte har påbörjats. Specialpedagoger uppger att de inte hunnit genomföra utredningarna och att rektorn är informerad om detta. Enligt elevhälsan har eleverna väntat på utredningar sedan tidig höst 2020.

Rektorn och biträdande rektorer uppger i intervju att de känner till att det finns cirka tio elever som inte utretts för särskilt stöd trots att behov finns och att de berörda eleverna har väntat på utredningar sedan i höstas. Rektorn uppger att det även kan röra sig om fler än tio elever som är anmälda till elevhälsan och som väntar på utredning. På fråga hur rektorn säkerställer att det på skolan genomförs pedagogiska utredningar kring elevers behov av särskilt stöd när extra anpassningar inte räcker till, svarar rektorn att hen behöver göra en resursomfördelning för att kunna genomföra de utredningar som det finns behov av att göra.

Huvudmannen har i samband med kommunikering av protokoll inkommit med en komplettering. Av kompletteringen framgår bland annat att planen för de icke-utredda eleverna är att den personal som arbetar närmast eleverna ska fortsätta utredningsarbetet och att målsättningen är att alla elever ska vara utredda innan sommarlovet. På fråga vad anledningen är att anmälningar som inkom tidigt under hösten 2020 ännu inte är utredda, svarar huvudmannen i inskickat svar att skolan tagit emot cirka 30 IMA-elever och att överlämning från föregående skola varit mycket bristfällig. Huvudmannen uppger också att man framöver förbereder sig för att ta emot nya elever nästa läsår, med tidig överlämning från grundskola och utredningsarbete som ska göra så att skolan är väl förberedd när elever kommer. På fråga om rektorn har de förutsättningar och resurser som krävs i form av tillgång till elevhälsa för att utredningar framöver ska kunna ske skyndsamt, svarar huvudmannen att skolan inte har haft tillräckligt med resurser för att ta emot och utreda gruppen elever som flyttade till Jacobsskolan. För de kommande läsåren är bedömningen att skolan kommer att ha tillräckligt med elevhälsoresurs och organisation för att kunna göra utredningar och bedömningar skyndsamt, uppger huvudmannen vidare i inskickat svar.

Motivering till anmärkning som ingripande

Skolinspektionen bedömer att Hässleholms kommun inte uppfyller författningskraven gällande verksamheten vid Jacobsskolan avseende att se till att elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt. (3 kap. 7 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

Mot bakgrund av att huvudmannen vid komplettering uppger att utredningsarbetet startat och att målsättningen är att alla elever ska vara utredda innan sommarlovet konstaterar Skolinspektionen att bristerna är mindre allvarliga och tilldelar därför Hässleholms kommun en anmärkning med stöd av 26 kap. 11 § skollagen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen, 6 kap. 7 § gymnasieförordningen, Lgy 11, 2.1. Kunskaper)

Motivering

Det har vid tillsynen av Jacobsskolan i Hässleholm inte framkommit annat än att hänsyn tas till elevers olika behov i utbildningen. Av intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsan, studie- och yrkesvägledare, rektorn samt biträdande rektorer och av huvudmannens skriftliga redovisning framgår att undervisningen anpassas utifrån elevers behov och intressen. Det framgår även att eventuella behov av studiehandledning på modersmål för nyanlända elever kartläggs och ges i den omfattning som kartläggningen visat att eleverna behöver. Vidare framgår att undervisningen utformas utifrån fortlöpande bedömningar som lärarna gör av elevernas kunskapsutveckling.

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef

Signerat av: Mats Lundqvist

X Carolin Backlund

Föredragande

Signerat av: Carolin Backlund

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Jacobsskolan

Fakta om Jacobsskolan

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Jacobsskolan i Hässleholms kommun under våren 2021. Skolinspektionens utredning har genomförts genom att skriftligt underlag begärts in och därefter har intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn genomförts på distans mellan den 23 och den 26 april. Jacobsskolan är en kommunal gymnasieskola och skolan har, enligt rektorns redovisning 183 inskrivna elever. Eleverna är uppdelade på skolans fyra olika introduktionsprogram: individuellt alternativ (IMA) 87 elever, programinriktat val (IMV) 26 elever, språkintröduktion (IMS) 48 elever och yrkesintröduktion (IMY) 22 elever. Skolan leds av en rektor och fyra biträdande rektorer.